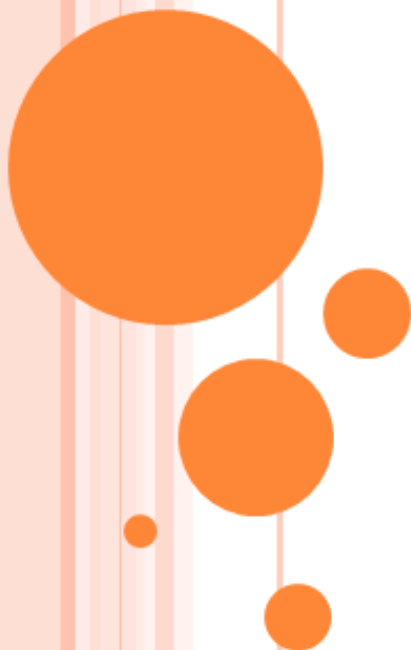

Vägar att påverka

Förord	4
Inledning	5
Hur vi gjorde	6
Hur vi lyckades	7
Varför vi inte lyckades	8
Våra olika förutsättningar	9
Från idé till riksdag	9
Kontakta en politiker	10
Skicka ett brev/mejl	11
Boka ett möte	12
Politikern	12
Riksdagsnivå	12
Vilka och vad går att påverka	13
Föreningar	13
Politiker	14
Medborgare	14
Sätt att påverka	15
Gå med i parti/intresseorganisation	15
Skicka in remissvar	16
Väck ett ärende	16
Demonstrera och debattera	17
Media	18
Sociala medier	19
Hemsidor	20

Förord

Denna handbok handlar om olika sätt att påverka sin och andras situation i vårt demokratiska land, Sverige. Syftet är att beskriva enkla metoder för att göra sin röst hörd i olika sammanhang. Boken kan ge Dig och din förening en insikt om att man når sitt mål genom att helt enkelt utföra det som man bestämt sig för att göra. Vad händer med alla fina beslut?

Handboken är en vägledning utifrån ett långt arbete med olika projekt där personer med funktionsnedsättningar och andra former av utanförskap deltagit. Vi har också en stark efterfrågan på enkla metoder för påverkansarbete från funktionshinderrörelsen.

Ur projektbeskrivningen för ROTA: "Det finns ett behov av kunskap om hur man påverkar, ROTA avser att sammanställa handböcker för opinionsarbete."

Örebro i mars 2015

Personal och deltagare i projekt ROTA

Inledning

Ordet demokrati betyder folkstyre, det innebär att all makt utgår från folket. Folket/ medborgarna har ett gemensamt ansvar för det demokratiska samhället vi lever i. Vi på ROTA menar det är viktigt att alla människor kan engagera sig i samhällsutvecklingen. Alla oavsett funktionsnedsättning eller annat upplevt utanförskap måste få delta och påverka. Framtiden skall vi skapa tillsammans!

Projekt ROTA arbetar intensivt med påverkansarbete precis som föregående projekt Attitydskolan och Örebro Deltar. Samtliga har varit finansierade av Arvsfonden och ägda av Stiftelsen Actíva och i ROTAs fall även Stiftelsen Cesam i Örebro.

Den kanske mest grundläggande möjligheten att påverka är att utnyttja rätten att rösta. På kommun-, region-, riks- och EU-nivå har väljarna möjlighet att uttrycka sin åsikt genom att rösta på det parti och/eller den person som stödjer deras värderingar. I frågor av särskild vikt har man även möjlighet att säga sin mening i folkomröstningar.

Hur vi gjorde

Erfarenheten av påverkansarbete från till exempel funktionshinderrörelsen på lokalnivå, är att viktiga frågor och ställningstaganden ofta inte kommer längre än till föreningsprotokollen. Där ligger viktiga förslag för samhällets utveckling till ingen nytta! Frågor från det civila samhället måste få en chans att involveras som underlag för politiska beslut. Bokstaven R i ROTA står för "Rekognosera" det vill säga att vi ville se vad föreningarna har och hade gjort i nutid och historiskt. Det "vanliga" föreningsarbetet tenderar att glömma viktiga beslut i sina protokoll, vilka om de verkligen togs på allvar och åtgärdades, kunde leda till förbättringar i samhället. ROTA skickade ut förfrågningar om vad de olika föreningarna ville ha hjälp med för att förverkliga beslut från verksamhetsplaner och protokoll. Svaren med önskemål från föreningarna sammanställdes, dokumenterades, återkopplades och utfördes tillsammans med organisationerna. Resultatet blev ett mer tillgängligt föreningsliv för alla, helt enligt ROTA,s projektmål!

Hur vi lyckades

Ibland behöver inte vägen att påverka vara varken lång eller komplicerad. Då vi fick ett önskemål från en av våra samarbetsföreningar att kommunfullmäktiges möten skulle vara doftfria skickade vi ett mejl till både kommunfullmäktiges ordförande såväl som kommunstyrelsens ordförande. Vi frågade om det var möjligt att göra mötena tillgängliga för allergiker och doft-överkänsliga och de tyckte att det var en bra idé. Sedan dess har deras möten varit tillgängliga för alla. Det krävdes med andra ord bara ett mejl! Kommunens kommunikationsenhet fick kunskap om hur text och bakgrund i annonser bör vara funtade för att vara så tydliga som möjligt för alla läsare. Vi fick god respons och en förändring till det bättre fick alla medborgare se nästan omgående.

Vi har även skrivit insändare till tidningar om hur Örebro kommun försämrat sin tillgänglighet, hur föreningar bör vara öppna för alla och även bjudit in till samarbeten.

Genom insändare sprids vårt budskap till en större grupp av läsare, då det ännu så länge finns papperstidningar med insändarsidor.

Varför vi inte lyckades

En stor svårighet att driva en fråga är att få folk att lyssna på den. Du kan ha världens bästa idé och nödvändig kompetens för att genomföra den, men vill ingen lyssna på dig får du svårt att förverkliga din idé. Det här märkte vi själva av under vårt projekt. En bra idé och stort kunnande gick till spillo när vi inte fann ett bra sätt att få exempelvis politiker att lyssna på oss. Det här är ett problem som alla kan ställas inför och som det är en utmaning att komma runt. Politikerna har många ursäkter när de inte vill lyssna eller svara på våra frågor, det är inte okej!

Gå vidare med det du och din förening tror på, ge inte upp något som till slut kan vara ett fantastiskt genomslag, lyft eller vad du vill för er och många andra. Drömmar kan bli till verklighet!

Våra olika förutsättningar

Varje individ, varje förening har givetvis olika förutsättningar för att kunna göra sin röst hörd. Det viktiga är att göra det bästa av situationen. Var inte rädd att ta hjälp av andra om du behöver. Tillsammans kan man utföra stordåd.

- Hur stor är din förening, 10 eller 500 personer?
- Vilka resurser finns bland medlemmarna i din förening? Känner du dina kamrater?
- Vilket syfte har din organisation?
- Vill ni vara synliga?
- Vill ni verkligen förändra?

Vi antar att i varje förening, liten som stor finns det minst en person som älskar att: prata, skriva, planera, teckna, konstruera, fundera, debattera och/eller räkna. **Ta vara på dem, alla behövs!**

Från idé till riksdag

Hur går det egentligen till för att påverka omvärlden? Allt börjar med att någon har en idé. Första steget är att konkretisera tanken så att det blir enkelt att förstå och förklara för andra. Ett bra sätt att göra det på är att ställa följande frågor:

- Vilka ska driva igenom förändringen?
- Vilka är det som påverkas av den?
- Varför måste förändringen göras?
- Konsekvenser, positiva eller negativa?
- När, var och hur ska vi göra den?
- Går den verkligen att genomföra?
- Behöver vi hjälp av några andra?

Genom att besvara dessa punkter har du skapat dig ett underlag för din idé. Det krävs alltså lite mer än bara idéer och åsikter för att genomföra förändringar.

• **Kontakta en politiker**

När du konkretiserat din idé kan du kontakta en politiker och presentera din idé. Det går att göra via brev/mejl eller genom att ett möte med en politiker. Känner du dina grannar, någon kanske har ett politiskt förtroendeuppdrag?

Kontaktuppgifter till politikerna finns vanligen på kommunens eller riksdagens hemsida. Du bör även finna en politiker som delar samma värderingar som din idé eftersom de är mer vänligt inställda till dina tankar och förslag.

Var noga med att kontakta rätt person för det specifika ärendet. Riksdagen fattar beslut på nationell nivå och lägger sig inte i beslut på en

lokalnivå. Däremot kan de lyssna på förslag som är relevant på en bredare skala.

När du kontaktar politiker är det oftast av någon anledning, lättare att få ett möte med en riksdagspolitiker än en kommunalpolitiker.

Var därför realistisk med vem du kontaktar.

Du kommer inte att få ett privat möte med statsministern oavsett hur bra din idé är.

Riksdagspolitiker kan vara relevanta att kontakta om lokalpolitiska frågor först efter att alla försök att påverka har bemöts med kalla handen.

• **Skicka ett brev/mejl**

Fördelen med att kontakta en politiker via brev/mejl är att det går fort. Enligt riktlinjer ska du dessutom få svar av politikern eller någon ur hans stab efter högst tre veckor. Nackdelen är att tillvägagångssättet är opersonligt. Troligen får politikern många mejl och chansen är att hen inte minns dig efter att svaret har skickats till dig.

Använder du detta tillvägagångssätt bör du vara kort och koncis. Var tydlig med ditt budskap. Låt även en god föreningskamrat läsa igenom brevet så att du undviker språkliga misstag.

• **Boka in ett möte**

Det andra sättet är att boka in ett möte med en politiker. Nackdelen är att de ofta är upptagna och att det kan vara svårt få ett möte. Fördelen är att politikern har lättare att minnas din idé då hen kan dra sig till minnes ditt ansikte. Har du gjort ett gott intryck är det nyckeln att inte försvinna i mängden som vill påverka politikern. Lunchmöten rekommenderas varmt, mat brukar det oftast finnas tid till för alla.

Använder du detta tillvägagångssätt bör du ge ett gott intryck och vara påläst. Visa respekt för politikern och var passionerad kring din idé.

• **Politikern**

Går mötet med politikern bra kan hen göra en motion om din idé. En motion är ett förslag som en beslutande församling tar ställning till. Det är nu politikern börjar driva din fråga. Det är därför viktigt att du har gjort ett gott intryck. Har du väckt politikerns engagemang är det större chans att hen verkligen kämpar för din idé.

• **Riksdagsnivå**

Är din idé något som gäller förändring på en nationell nivå skickas motionen till riksdagen. Det innebär att det måste utredas av ett utskott.

Där granskas förslaget närmare innan utskottet ger ett utlåtande om vad riksdagen bör besluta. Utskottet behöver inte vara enigt utan det räcker att en majoritet står bakom det.

Efter att utskottet har lämnat sitt utlåtande debatteras motionen av representanter från de olika partierna. Även utskottets ledamöter deltar. Därefter röstar samtliga 349 ledamöter om motionen. Röstar majoriteten ja till förslaget går förslaget igenom och det är då som din och föreningens idé kan förverkligas.

Vilka och vad går att påverka

De flesta går att påverka på något sätt så länge som man vet hur man ska gå tillväga. Det gäller bara att finna rätt metoder för rätt målgrupper.

- **Föreningarna**

Det går att som medlem påverka föreningar och vilka aktiviteter de utför. För mindre idéer räcker det ofta med att ge ett förslag för att det ska genomföras omgående. För större frågor måste du tala med en styrelsemedlem som kan ta upp idén på ett styrelsemöte. Det är där som styrelsen beslutar om det ska genomföras.

För omfattande förändringar som påverkar hela föreningen måste man skriva en motion som bereds och vanligtvis beslutas på ett årsmöte.

För att få rösta på styrelsemöten krävs det att man sitter som ordinarie ledamot i styrelsen. Styrelsemedlemmarna nomineras på årsmötet och röstas fram av medlemmarna. Nomineras du och får tillräckligt många röster väljs du in i styrelsen. Det innebär mer ansvar och större inflytande.

• **Politikerna**

Politiker tar beslut som påverkar hur vårt samhälle styrs. De väljs till sina positioner vid varje val och genom att rösta påverkar du vilka som får inflytande. Ett annat sätt att påverka politikern är att kontakta dem personligen, antingen via brev eller möten. Hur du går tillväga för det beskrivs närmare under rubriken "Väck ett ärende".

• **Medborgarna**

Ett sätt att påverka medborgare är att skapa opinion. Det kan exempelvis göras genom att skriva insändare eller debattartiklar. Opinion kan även ske på andra platser som exempelvis föreningsmöten eller via sociala media. Om du inte vågar skriva själv, be en kamrat om hjälp!

Sätt att påverka

Nedan presenterar vi några sätt som kan användas för att påverka din omgivning. Det är långt ifrån de enda sätten, men det är en start.

- **Gå med i parti eller intresseorganisation**

En annan väg till delaktighet och påverkan är medlemskap i ett politiskt parti. Partipolitiken skapar möjligheter att tillsammans med andra arbeta för det samhälle man tror på i enlighet med de värderingar man har. Den ger även individen möjlighet att engagera sig i en personligt viktig fråga och att själv bli förtroendevald. Dessutom får man en samhällsmedvetenhet som extra bonus!

Medlemskap och ideellt arbete i intresseorganisationer och föreningar är aktiva sätt att påverka, inte minst när engagemanget gäller en specifik fråga. Den kan höra hemma inom allt från invandrarorganisationer till idrottsrörelser, från djurrättsföreningar till religiösa samfund, från miljörörelser till kulturföreningar.

• **Skicka in remissvar**

Ett sätt att vara delaktig i och påverka samhällsutvecklingen som inte kräver att man är medlem i ett politiskt parti eller en intresseorganisation är att utnyttja den rätt alla medborgare har att på nationell nivå skicka in remissvar på betänkanden som regeringen lägger fram.

Dessa betänkanden är rapporter eller förslag i större frågor som ofta tagits fram av en utredning eller kommitté som arbetar på uppdrag av regeringen.

• **Väck ett ärende**

På kommunal och regional nivå har den som är folkbokförd i en kommun eller ett landsting/region rätt att väcka ärenden i fullmäktige och få dem behandlade. Kommuninvånare har även rätt att, via ett så kallat folkinitiativ, få prövat om en kommunal folkomröstning ska hållas i en viss fråga. Detta kan ske om tio procent av kommuninvånarna begär det.

Ett sätt att väcka ett ärende på är att skriva ett medborgarförslag. Ett medborgarförslag innebär att du skriver till kommun- eller regionfullmäktige.

Du berättar om ditt förslag tillsammans med en motivering till varför det ska genomföras. Ett medborgarförslag är personligt och kan därför inte skickas in av en förening! (Men du kan få ett uppdrag att skriva av din förening.) Underteckna ditt förslag med namn, adress, telefonnummer och personnummer. Du meddelas sedan när, var och hur som respektive fullmäktige hanterar ditt förslag. Går ditt förslag igenom har din idé blivit till verklighet!

De flesta kommunerna har medborgarförslag. Kontrollera hur det ser ut i din kommun innan du skickar in ett sådant. Örebro kommun vägrar att införa medborgarförslag och menar att det finns bättre sätt att föra dialog.

• **Demonstrera och debattera**

Det demokratiska systemets grund, med öppenhet och insyn, ger alla medborgare en bredare möjlighet att påverka och att utkräva ansvar. Kontakter med politiker och tjänstemän är ett exempel, offentlighetsprincipen ett annat. Alla medborgare har också rätten att uttrycka sina åsikter genom att till exempel debattera, demonstrera och underteckna upprop. Glöm inte att begära tillstånd hos polismyndigheten för offentliga möten och demonstrationståg.

Det är viktigt att komma ihåg att demokratin inte bara finns på ett politiskt plan utan att den genomsyrar hela samhället. Demokratin är lika viktig inom skolan (genom till exempel elevrådsarbete och elevinflytande), som på arbetsplatsen (genom till exempel fackligt arbete och medbestämmande) och i bostadsområdet (genom till exempel hyresgäst- och bostadsrättsföreningar).

Du kan även påverka samhället genom att överklaga kommunala beslut. För att göra en överklagan behöver du vara myndig och skriva ett brev till kommunen. I brevet förklarar du vilket beslut det gäller och varför du vill överklaga det. Din överklagan behandlas sedan av kommunen eller en särskild förvaltningsdomstol. Det kan leda till att beslutet ändras eller ogiltigförklaras.

• **Media**

Media är ett verktyg som kan användas för att föra fram idéer och påverka sin omgivning. Försök att få lokaltidningarna att skriva om din idé. Tidningarna vill ofta skriva om politiska frågor och beslut samtidigt som politiker följer tidningarna. Kan du synliggöra dina idéer gör du andra medvetna om dem. Har du och din förening tur kan ni även skapa opinion som sätter press på politikerna.

Ett annat sätt är att skriva en insändare eller en debattartikel. Information om var de ska skickas finns vanligen där de publiceras. Vanligtvis kan du dock skicka din text via både post och mejl.

Tänk på att framföra ditt budskap så konkret och slagkraftigt som möjligt. Ditt mål är trots allt att övertyga andra om din idé. Glöm inte heller att låta någon du litar på att läsa igenom det en extra gång så texten inte är fylld av språkliga fel. Du har rätt att skriva anonymt, men försök att våga stå för din åsikt genom att underteckna med namn och/eller förening.

• **Sociala medier**

Du kan sprida ditt budskap via sociala medier. Fördelen med den metoden är att det är ett snabbt sätt att få ut information på. Nackdelen är att du måste ha en stor grupp följare för att det ska vara effektivt. Det går inte bara att skapa ett konto och tro det löser alla problem, utan det är ett ordentligt jobb.

För att få fler följare behöver du vara aktiv och interagera med andra. Genom interaktion skapar du relationer och det ökar chansen att de sprider vidare ditt budskap till sina följare. Det är först då som sociala medier blir effektivt.

- **Hemsidor**

Hemsidor är bra för att presentera föreningens syfte och mål, men även som informationsresurs. Använd den för att tydligt presentera er idé. Finns det forskning och statistik som stödjer idén ska den förstås också finnas tillgänglig. Intresserade ska kunna få en djupare insikt genom att besöka hemsidan. En viktig sak är göra hemsidan tillgänglig för alla, kom ihåg att du vill att informationen ska nå alla. Riktlinjer för en användbar webb finns att tillgå på www.mfd.se

Lycka till med föreningens påverkansarbete!

Projekt ROTA är ett projekt som ägs av Stiftelsen Actíva och finansierat av Arvsfonden mellan år 2013-2015.

ROTA är en förkortning av Rekognosera, Opponera, Tillgänglighetsgöra och Aktivera.

Projektet arbetar för att alla människor ska kunna vara delaktiga så långt det är möjligt i föreningslivet oavsett funktionstillstånd eller annat upplevt utanförskap.

ROTA söker förebilder och goda exempel inom föreningslivet. Vi träffar föreningar för dialog om verksamhet och värdegrund.

ROTA bildar nätverk för kunskapsspridning och dialog. Vi erbjuder råd och stöd i "Design for all" och systematiskt förbättringsarbete.

ROTA bidrar till ett samhälle som är öppet för alla!

E-post

info@s-activa.se

Mobiltelefon

070-754 96 00

Adress

Landbotorpsallén 25 A

Box 22026

702 02 Örebro

Facebook

Projekt ROTA

Hemsida

www.projektrota.se

www.s-activa.se

